

IZHAJA VSAK DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične števe, se prodajajo po 3 nvč. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele števe, po 5 nvč. (10 stot.).

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm, smrtne, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljna vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. Plačljivo in utočljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez doposlane naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljske izdatke „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 5-20, za pol leta Kron 2-60.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rekopisi se ne vračajo.

Naročnino, oglašne in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom)

Izdajatelj in odgovorni urednik **ŠTEFAN GODINA**. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Natisnila Tiskarna „Edinost“ vpisana zadruga z omejenim poroštvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti šte. 18.

Poštno-hranilnični račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

Narodna delav. organizacija v Trstu priredi

v nedeljo, dne 17. aprila t. l.

dva javna shoda

in sicer:

v ROJANU v prostorih „Konsum. društva“ ob 10. uri zjutraj;

na OPČINAH v prostorih „Kons. društva“ ob 4. uri popoldne.

Na dnevnem redu je edina točka:

Volitev v okr. bolniško blagajno.

Okoličani! Pridite v velikem številu na ta shoda, ker je velike važnosti za vsacega Slovenca!

Odbor

Nar. delav. organizacije.

BRZOJAVNE VESTI.

Roosevelt na Dunaju.

DUNAJ 15. Bivši predsednik Roosevelt je ob 6-45 zjutraj došel na južni kolodvor. Na kolodvoru so Roosevelta pozdravili: ameriški poslanik O'Kerens, avstro-ogrski poslanik v Washingtonu baron Hengelmüller, nadalje sekcijski načelnik Müller kakor zastopnik ministra za unanje stvari grofa Aehrenthala, ter gospodje ameriškega poslanstva. Roosevelt se je s svojim sinom v spremstvu obeh poslanikov podal v dvorni kočiji v hotel. Dvorni lakaj je izročil Rooseveltu povabilo na današnjo avdijenco ter na jutranji diner pri cesarju.

DUNAJ 15. Na potu s kolodvora v hotel je prebivalstvo zelo simpatično pozdravljalo Roosevelta. — Tekom predpoludne je Roosevelt v spremstvu avstro-ogrskega poslanika barona Hengelmüllera posetil ministra za unanje stvari grofa Aehrenthala ter je ostal pri njem pet četrt ure. — Minister je potem spremljal svojega gosta do kočije.

DUNAJ 15. Ob 2 uri popoldne je cesar vsprejel v privatni avdijenci bivšega predsednika Roosevelta. — Cesar je čakal Roosevelta na vratih svoje pisarne in ga je pozdravil stisniti mu roko. Cesar je povabil Roosevelta, da sede, je sam sel in se je 37 minut živahno z njim pogovarjal. Po 2.30 uri je Roosevelt odšel poslovivši se pristrčno od cesarja. Pred cesarsko palačo zbrana množica je Roosevelta pristrčno pozdravljala.

Po avdijenci je Roosevelt oddal pri čenih cesarske hiše in pri viših dostojanstvenikih svojo karto.

DUNAJ 15. Po avdijenci pri cesarju se je podal Roosevelt v kapucinsko grobišče, kjer je položil na rakvah pokojne cesarice Elizabete in prestolonaslednika Rudolfa venca s trakom v ameriških barvah. Popoldne je prisostvoval predsednik produkciji v vojaški jahalni šoli. Polkovnik ga je pozdravil v imenu častnikov. Zvečer je dal Aehrenthal diner Rooseveltu na čast.

Priprave za vsprejem Roosevelta v Budimpešti.

BUDIMPEŠTA 15. Župan je povabil vse člane občinskega zastopa, naj se korporativno udeležijo sprejema bivšega predsednika Združenih držav Roosevelta.

Hrvatski sabor.

ZAGREB 15. V nadaljevanju indeminetne debate je posl. dr. Karol Bošnjak izjavil, da čista stranka prava odkloni indeminetno. Med njegovim govorom, v katerem je napadal bana, je prišlo ponovno med govornikom in člani Starčevićeve skupine do krupnih prizorov in psovanj.

Carinska zveza med Srbijo in Bolgarijo.

SOFIJA 15. „Dnevnik“ poroča, da bo sestanku carja Ferdinanda s srbskim kraljem Petrom posledica sklep carinske zveze med Srbijo in Bolgarijo. — V to svrhu se Malinov čim prej poda v Beligrad.

Vlak padel v jarek.

SPOKANE (Washington). 15. Na železnici North-Pacific se je nek vlak prevrnil v jarek, ker se je zlomilo kolo. Dosedaj so izvele izpod vlaka tri mrtve. Sodi se, da je več mrtvih.

Pruska gospodrska zbornica.

BEROLIN 15. Na dnevnem redu je poročilo in sklepanje o poslovnem postopanju predloge o volilni pravici.

Roparski napad na brzojavni urad v Vidmu. — Uradnik umorjen.

VIDEM 15. V minoli noči ob 2. uri, ko je imel v brzojavnem uradu ponočno službo 22-letni Josip Piemonte, sta neopažena vdrla v urad kovača, 20-letni Jakob Banes in 19-letni Marijan Tuber.

Tu sta najprej zamašila usta brzojavnemu slugi ter sta nato v svrhu ropa umorila omenjenega brzojavnega uradnika. Neki pasanti, ki so slišali klice na pomoč, so obvestili policijske agente, ki so prihiteli, a našli vrata urada zaprta. Čim sta roparja skušala pobegniti, so ju aretirali. Uradnik je bil štirikrat z nožem zaboden v levo stran prsi.

Državni zbor.

DUNAJ 15. Početkom seje je predsednik pozval posl. dr. Stranskega na red, ker je v svojem včerajšnjem govoru napravil žalečo opazko na račun predsednika. — Ko je bil prečitan dnevni red, je zbornica nadaljevala prvo čitanje predloge o posojilu.

Posl. Habermann je kritikoval finančno gospodarstvo države in je naglašal, da unanja politika obvladuje pri nas vse javno življenje.

Posl. dr. Chiari je priznal nujnost in potrebo predloge, vendar zavzame nemška narodna zveza svoje stališče nasproti predlogi še le potem, ko bo vlada dala v odsek tizadevna pojasnila.

Zbornica je nato končala prvo čitanje predloge o posojilu, ki je je potem odkazala proračunskemu odseku. — Nato je zbornica pričela prvo čitanje službene pragmatike.

V nadaljevanju prvega čitanja posojilne predloge je izjavil posl. Bukvaj, da bi češki poslanci brez drugega glasovali za predlogo, ko bi jo bila predložila vlada, do katere imajo zaupanje. Navajal je potem razne pritombe čeških poslancev proti vladi in izjavil, da bi se najdostojneje praznovalo cesarjevo 80-letnico, ko bi prišlo do pomirjenja med avstrijskimi narodi ter posebno med Čehi in Nemci. Kot predpogoj za začetek takega sporazumljenja vidimo v brezpogojni umaknitvi narodnih predlog ministrskega predsednika. (Živahno odobravanje pri Čehih). Potem ko je govorilo še več govornikov proti predlogi, je bil med živahnim ugovarjanjem čeških radikalcev sprejet predlog za zaključenje debate.

Generalni govornik za posl. Loser je izjavil, da dovoljenje posojila ne znači nikakoz zaupanje za vlado, pač pa je posojilo v interesu davkoplačevalcev. (To je tudi specialiteta! Delanje dolgov je torej v interesu davkoplačevalcev! Menda zato, ker bodo morali plačevati večje davke za obresti? Op. ur. Ed.)

Govornik proti, posl. Voita je izjavil, da so Slovani proti predlogi radi germatizatoričnih tendenc vlade, posebno železniškega ministerstva. Slovani žele močno monarhijo, a morala bi biti na čelu države vlada, do katere imajo vsi narodi zaupanje.

Vladni načrt o posojilu se je na to izročilo proračunskemu odseku, nakar se je začelo prvo čitanje vladne predloge o službeni pragmatiki.

Na to se je prešlo k čitanju interpelacij. — Prihodnja seja v torek.

Reforma ljudske šole.

Zborovanje delegatov komiteta za reformo ljudskega šolstva.

Dunaj, 10. aprila 1910.

Pred dvema letoma se je na Dunaju osnoval iz zastopnikov Nemške-avstrijske učiteljske zveze, društva „Freie Schule“ in Socialno-pedagoškega društva komiteta za reformo ljudske šole. Ta komiteta si je postavil nalogo, da izvrši poizvedbe o razmerah avstrijskega ljudskega šolstva, da razkrije stanje avstrijskega ljudskega šolstva in da dobi iz tega temelj za delovanje reformacije ljudskega šolstva v naprednem smislu. Komiteta za reformo ljudske šole je s pomočjo naprednih nemških učiteljskih organizacij izvršil poizvedbe najprej v nemških avstrijskih pokrajinah. Komiteta ima že 3000 izpolnjenih vprašalnih pol, katerih statistična obdelava se bliža koncu in kaže izredno zanimiv material. Komiteta pa je v spoznanju, da bi poizvedbe o razmerah ljudskega šolstva le v nemških delih Avstrije z ozirom na skupni smoter ostale samo nepopolno delo, stopil v dogovor z drugimi avstrijskimi narodnostmi. Tu so prišle v prvi vrsti v poštev nemške učiteljske organizacije, ki so za to novo gibanje pokazale veliko za-

nimanje in so se na povabilo komiteta tudi takoj lotile dela, kjer so si pridržale popolno avtonomijo.

V nedeljo, dne 10. aprila t. l., so se torej sešli na Dunaju zastopniki učiteljskih organizacij vseh narodov, da pod predsedstvom docenta dr. Rudolfa Goldscheida in dr. Gustava Scheua poročajo o dosedanjih uspehih akcije in se posvetujejo o nadaljnjem delu. Zborovanja so se udeležili: dr. Goldscheid in dr. Scheu (komiteta za reformo ljudske šole), Denk in Lang (Nemška-avstrijska učiteljska zveza), Enlein in Speiser (Freie Schule), dr. Goldmann, Schmiedl, prof. dr. Jerusalem, prof. Kopetzky in prof. Hartwig (Socialno-pedagoško društvo, zadnji tudi kot zastopnik Društva za šolsko reformo) in tajnik komiteta, jur. Klammer. Kot delegat zveze slovenskega učiteljstva v Avstriji je prišel tajnik Matija Hajný. (Jankovica na Moravskem), kot delegat Češke učiteljske zveze Fr. Moravec (Praga) in Jos. Smrtka (Praga), kot delegat Moravske učiteljske zveze Al. Valenta (Svabence), kot delegat Poljske učiteljske zveze Stanislav Palka (Bohinja) in Henrik Kanarek (Krakov), kot delegat maloruske učiteljske zveze Aleksa Haidukiewicz (Levov), kot delegat Zaveze avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev E. Gangl (Idrija), kot delegat Dalmatinske učiteljske zveze Mirko Kirinčić (Korčula), kot delegat „Narodne Prosvjete“ v Istri Anton Opašić (Pazin) in kot delegat italijanske učiteljske zveze Anton Bettoli (Trst).

Dr. Gustav Scheu je poročal o dose- danjem delu komiteta. Ko so vsi delegati, ki so zastopali skupno 48.500 organizovanih naprednih učiteljev in učiteljic, poročali o stanju dela v svojih organizacijah, je dr. Karel Englisch (Ceh) temeljito govoril o statističnem delu prevzete naloge. Dr. Goldscheid je razvil v velikih potezah sliko o začetnem gibanju in je stavil predloge za nadaljno delovanje celotne reformacije.

Zborovanje je pokazalo popolno soglasje zastopnikov zbranih organizacij. Delegati posamičnih narodnosti, v katerih področjih niso pozvedbe še završene, pač pa so že v teku, so se izjavili, da pospešijo svoje delo. Potem, ko bo ves material zbran in obdelan, se prirede za vsako narodnost po komiteta, ki pa ne bodo sestavljeni samo iz učiteljev, temveč iz zastopnikov vseh slojev in stanov, javni shodi za ljudskošolsko reformo. Tu se o uspehih dela pouči najširša javnost, ki se izreče v obliki predlogov, referatov in nasvetov za reformo ljudskega šolstva. Vsa ta akcija dobi poslednji svoj višek v javnem držav-nem shodu za ljudskošolsko reformo na Dunaju, kjer se pregledajo uspehi vseh posamičnih shodov in dobe pozitivno obliko v modernem šolskem programu, slonečem na statističnih podatkih. Da se ta šolski program uresniči, to bo skrb nadaljne agitacije in propagande. Delegati so izjavili, da ostanejo stalni referenti svojih organizacij in da se kot njih zastopniki udeležijo vseh bodočih zborovanj.

Zborovanje je bilo zaključeno v navdušenem razpoloženju in v zavesti, da se je začelo veliko in znamenito kulturno delo.

* * *

Po zborovanju komiteta za reformo ljudskega šolstva so se posvetovali vsi zastopniki posamičnih učiteljskih organizacij o skupni akciji, ki jo započne vse napredno avstrijsko učiteljstvo v doseg moderne službene pragmatike za vse ljudskošolsko učiteljstvo v Avstriji.

Zveza slovenskega učiteljstva v Avstriji bo o tem vevlažnem vprašanju razpravljala letos na svojem shodu v Krakovem. Referat je prevzel poljski tovariš Stanislav Palka.

Po prvi bitki v državnem zboru.

Iz debate o dnevnem redu je torej baron Bienerth izšel kot zmagovalac. Oficijozno bodo seveda kričali v svet, da je to zgodovinski dan in proslavljali bodo sijajno zmago vlade, ker je predlog socialnih demokratov, da se ima vladno predlogo o 182 milijonskem posojilu postaviti na drugo mesto, ostal za 40 glasov v manjšini. Treba res priznati, da se je šlo pri tem glasovanju za merjenje moči večine in manjšine. Da bi bili vsi poslanci navzoči v zbornici, ibi bila dobila vladna večina 274, a opozicija 242 glasov.

Vlada bi imela torej v tem slučaju 32 glasov večine. Ko bi bilo možno pridobiti za opozicijo 5 Malorusov iz Bukovine, ki glasujejo sedaj z vlado, ker se jej je posrečilo potolažiti znanega breznačajnega barona Wasiłko, bi znašala vladna večina samo še 22 glasov. A ker je v poljskem „Kolu“ itak vedno nekeje fronderjev, bi torej

vsekako ne bilo težko ureči vlado o prv dani priliki, ko bi se bilo možno zanašati na vse stranke, ki so združene v „Slovansk enoti“. A kake so razmere v „Slov. enoti“, se vidi najjasneje iz tega, da je na glasovanju manjkalo od večine samo 15 poslancev, dočim jih je manjkalo na strani opozicije 23. Na ta način se je razmerje spremenilo za 8 glasov vladi v prilogo.

Dnevne novice.

Bivši predsednik Zjedinenih držav Roosevelt v Nabrežini. Z italijanskim vlakom se je pripeljal predvčerajšnjim ob 6 uri zvečer v Nabrežino bivši predsednik Zjedinenih držav, Teodor Roosevelt. Vsprejela sta ga ameriški vice-konzul v Trstu, g. De Martini in g. vit. Mahortič v imenu južne železnice. Roosevelt je v kolodvorski restavraciji povečerjal in se na to odpeljal z brzovlakom na Dunaj, od koder se poda v Budimpešto. Policija ni izdala nikakih odredov v njegovo varstvo.

Volitev novega dunajskega župana se bo vršila v petek 22. t. m. ob 10. uri predpoludne.

Iz Srbije. Znani prijatelj slov. učiteljstva, učitelj in urednik pedagogičkega lista „Prosvjeta“ v Kragujevcu, Jovan P. Jovanović, je bil v nedeljo 10. t. m. izvoljen županom mesta Kragujevac. Čestitamo!

Avstrijska vojaška patrolja prekorčila italijansko mejo. Iz Vidma poročajo: Finančni stražniki so ustavili blizu postaje Privano na italijanskih tleh avstrijsko vojaško patroljo, ki je sestajala iz enega častnika, dveh podčastnikov in treh vojakov. Odvedli so jih v finančno kasarno v Privano in brzojavno obvestili o tem poveljnika v Palmanovi. Takoj na to je dospela v Privano četvorica italijanskih častnikov in zaslila patroljo. Poročnik Kleiber je izjavil, da je prišel z ostalim moštvom z vlakom iz Sežane v Tržič, a od tu so se peš podali do italijanske meje, katero so pomotoma prestopili. Preiskali so jim vse papirje, načrte in fotografije. Na to sta dva častnika spremlila patroljo nazaj čez mejo. Njeno moštvo spada k tukajšnjemu 97. pešpolku, posadke v Sežani.

Za žensko volilno pravico so priredili dunajski socialisti več shodov. Podpredsednik posl. zbornice Pernerstorfer je izjavil, da je vlada zelo malo naklonjena tej zahtevi.

Zopet atentat na Brianda. V St. Etienne je policija aretovala nekega človeka, ki se izdaja za tesarskega delavca z imenom Duplanil. Hotel je po vsej sili k ministrskemu predsedniku. Preiskali so ga in našli pri njem oster nož in dva nabita revolverja. Zdi se da je umobolen.

Drago predavanje. Kneinja Metternich je napovedala predavanje: „Spomini iz mojega življenja“ v korist politikline. Razposlanih je 120 vstopnic po 100 kron.

Dva dreagnoughta misli zgraditi naša vojna uprava. Delo prevzame tržaški tehnični zavod. Militaristično žrelo nima menda nobenega dna. Ljudstvo pa plačuj!

Za drugi milijon češke šolske matice je doslej nabrano 58.969 K.

„Narodni politika“, najbolj razširjeni češki dnevnik, nekaj praški „Piccolo“, je imela v letu 1909 508.000 kron čistega dobička, ki se razdeli med delničarje. Pač lepe dividende.

Domače vesti.

Gg. odborniki političnega društva „Edinost“ so vabljani na odborovo sejo, ki bo v ponedeljek, 18. t. m., ob 3. uri popoldne, v „Slovanski Čitalnici.“

Predsednik.

Na temni točki. V isti številki, v kateri je prinesel „Slovenec“ tisto duševno mizerijo pod naslovom „Naša temna točka — Trst“, je prinesel še tri druge strupene novice, ki jim je preskrbel snov nam pre-dobro znani — značaj!

V prvi notici stresa mož svojo jezo nad tukajšnjim trgovcem g. Josipom Gregoričem in da je maščevanje tem izdatneje, zasramuje na lažnjiv in infamen način njegovo — sopogo.

Na to infamijo odgovarja gospod Gregorič sam z nastopnim dopisanim nam pismom:

„Slovenec“ od 9. t. m. me hoče izpostaviti javnemu zasmehu s tem, da trdi, da sem bil poprej hlapec in da sem le po golem naključju postal trgovec. Jaz pa pravim, da bi ne bila za-me nobena sramota, ko bi bil kedaj hlapec, kar pa jaz slučajno nisem bil nikdar. Nisem nikdar nikomur hlapecval in tudi ne spreminjal barv, kakor je to storil „Slovenec“ informator, ki je bil najprvo „leccapiatin“, potem

slovenski narodnjak in liberalci, ki je še nedolgo temu na javnem trgu zagrešil blasfemijo zatrdil, da se v cerkve naj ne bi vabili ljudi, ampak spravljalo konje. Iz narodnjaka se je prelevil v internacionalca, dokler ni končno našel zavetišča v družbi tržaških „Slovenčevih“ zaupnikov in postal prepričan... katoličan...!!

Glede infamije, ki jo je zagrešil „Slovenec“ na račun moje žene, z lažjo, da se ni hotela udeležiti spreveda k Sv. Ivanu pod slovensko zastavo, ki jo je razvilo „Tržaško podporno in bralno društvo“, odgovarjam, da je ravno moja soproga pripenjala gostom šopke, kar je storila dobrovoljno, ne da bi bila zavzemala pri društvu kako častno mesto. Nekoliko ozlovoljena pa je bila res. Moja soproga je namreč po božna žena in jo je jezilo, ker zastava ni bila cerkveno blagoslovljena.

Ko je pevsko društvo „Slavec“ iz Ljubljane prišlo v Trst povodom slavnosti „Ilirije“, je bila zopet moja soproga, ki je s cveticami obsipala pevsko društvo „Slavec“, ko je prikorakalo korporativno po ulici Barriera.

Jaz in moja soproga sva bila vedno dobra narodnjaka, ostala sva to, kar sva bila in nisva se nikdar skrivala za ploč, dočim je „Slovenec“, informator menjal svoje prepričanje po potrebi, kakor menjajo drugi ljudje svojo — srjaco! Edini faktor, ki mu je ta „Slovenec“ informator ostal vedno zvest, je bil njegov — trebih!

Isti informator je dal „Slovencu“ snov za enako lažnjiv napad na d. Brnčiča, ki pa je že sam odgovoril, kako treba.

V zvezi z napadom na d. Brnčiča je napal tudi upravo našega lista, češ, da inserentom izdaja potrdila v laščini.

Na tozadevno zahtevo smo dobili od uprave nastopno pojasnilo:

„Oni, ki stopajo v dotiko s tem uradom kakor Slovenci, poslušajte se principijelno le v slovenskem jeziku. Našemu listu pa prinašajo in inserate tudi agenti, ki služijo drugim listom. Formulare za pogodbe (stabilite) imajo pa — ker v našem listu inserirajo tudi Neslovenci — v slovenskem in italijanskem jeziku ter imajo strog nalog, da se v tem pogledu ravna po zahtevi trgovca. Informator „Slovenec“ pa je — ko je svojedobno naročil inserat pri našem listu — podpisal italijansko pogodbo. Tudi če mu je laški agent predložil to pogodbo, bi bil moral tako radikalen „Slovenec“, kakoršnjega se sedaj — kaže, odkloniti to in zahtevati slovenski formular! Pozneje je prišel z upravo v konflikt radi plačila inserta in od tedaj kuha svojo jezo, ki jej je dal sedaj duška v „Slovencu“.

Na višek infamije so se pa povzpeli „Slovenčevi“ informatorji se svojim zasmevalnim napadom na d. Brnčiča, ko so vedeli, da se napadanec ne more braniti. Dr. Mandić prestaja sedaj hudo bolezen in se je več dni boril s smrtjo. To je bilo javno naznanjeno v listih in to ve vs Trst. In le „Slovenčevi“ informatorji da ne bi vedeli tega — oni, ki štejejo vsakega slovenskega pijanca in ki prisluškujejo celo, kako govori kaka — kavarniška kasirka!! Ta napad dokazuje, kako brez vsacega človeškega čuta so ti „Slovenčevi“ informatorji. Kjer so civilizirani ljudje s človeški čutečo dušo v prsih, ponehuje v takih slučajih vsako strankarsko sovraštvo in mesta je le za čut človekoljubja in sožalja. Ne tako pri „Slovenčevih“ informatorjih. Ne meneči se za trpljenje s smrtjo borečega se človeka in za neizmerno žalost jedne cele družine — so ravno tak trenutek porabili za napad na bolnika. Je-li to človeški? Je-li to krščanski? Napad na Mandića je preznačilen za duševno razpoloženje teh ljudi. In taki podivjanci varajo tržaške razmere ne poznajo slovensko javnost, kakor da bi bili oni poklicani za rešitev tržaške temne točke, dočim so v resnici temna točka na tržaški točki le — oni sami!!

Tretji občni zbor škedenjske podružnice družbe sv. C. in M. se je vršil dne 4. aprila v sobani otroškega vrtca. Zborovanje je otvoril ob 4. uri in četrt predsednik podružnice g. A. Sancin.

Pozdravil je občinstvo s krasnim nagovorom, ki je imel v vsakem svojem izrazu toplo priporočitev, pristrčno navdušenje ali dobropoten opomin in nasvet, da bi slušalce kolikor možno podkrepil v dosedanjih udanosti do domače podružnice. Dokazal se je obžalovanje tudi sramotilnega članka, ki je nedavno razvnel našo slovensko krajino. Svoj govor je zaključil s spominom na blagega rajnika Karola Kotnika, katerega ime mora na veke izražati vsak rodoljub z največjim občudovanjem.

Tajnica gospica M. Gregoričeva je v svojem lepem govoru poročala o splošnem delovanju odbora v minoletem letu in pokazala, kolike važnosti so družbine podružnice, ki potom otroških vrtcev ohranjajo naše otroke, da se ne potapljajo v morju tujinstva. Z vročo prošnjo se je obrnila na to do udov, ki naj bi tudi nadalje podpirali našo podružnico z vso vestnostjo, zraven pa tudi pokazala na one še neprobujene Slovence, ki se ob vsaki priliki, ko je treba narodu kaj žrtvovati, le izgovarjajo.

Letnih udov šteje podružnica 182, ustanovnikov 31, vseh členov torej 213. V primeri s škedenjskimi razmerami je to število še premalo, ako se pomisli, da ima vrtce 180 otrok, brez onih seveda, ki so vpisani

v Schulvereinu in Legi, katerih okroglo število je 70, kar priča, da je tudi med nami še ljudi, ki sami odtujujejo svoje otroke svojemu narodu.

Tajnica se je ponovno obrnila do zborovalcev, da bi pripomogli vsak po svoji moči k nadaljnjemu razvoju podružnice, ker centralna družba bi ne mogla sama prenašati velikih stroškov, ki jih bo že v prihodnjem letu zahtevalo razširjenje vrtca. Spomnila se je tudi naših mecenov V. Poljaka in Kotnika, ki sta še v smrtni uri gojila željo: *Posnemajte naju!*

Na to je namestnica blagajnika, g. I. Sancinova poročala o prometu podružnice v minoletem letu. Prejemki so znašali K 2338-89, izdatki K 2078-68 promet je potemtakem znašal K 4417-57.

Ob točki: „Razni predlogi“ je bil vsprejet predlog g. M. Pahorja, da naj vsak ud daruje za obrambni sklad po 1 K, da tudi naša podružnica pristopi z 200 K k skladu. Na predlog g. I. Godine (Kudrič), naj bi centralna družba podpirala naš otroški vrtce tudi s tem, da bi vsaj siromašne otroke preskrbel z oblačilom ali obuvalom, je učiteljica-vrtnarica pojašnjevala, da vsled razmer in želja nekaterih roditeljev ni ravno obleka, marveč opoludanski obed, radi katerega ostajajo gojenci ves dan v zavodu, ki nekatere stariše omamlja, da vpisujejo svoje otroke v raznarodovalnice.

Predlagala je vsled tega, naj bi se poskusilo izprositi od požrtvovalne družbe še to podporo, da bi otroci prejemali hrano vsaj za dobo treh zimskih mesecev.

Ob volitvi novega odbora se je izvršila mala izprememba, tako, da tvorijo odbor sledeče osebe: deželni posl. g. A. Sancin, predsednik; Dragica Gregorič njegova namestnica; Marica Gregorič, tajnica; Anton Lavrenčič njen namestnik; Ivanka Sancin, blagajničarka; Anton Flego njen namestnik; Miloš Pahor, odbornik in gg. I. Godina (Kudrič) in A. St. Sancin pregledovalci računov.

Ko so bili izvoljeni še zastopniki za veliko skupščino družbe sv. C. in M. — in sicer gg. M. Gregorič, A. Sancin, A. Flego in I. Godina (Kudrič) — je predsednik s toplo zahvalo zaključil zborovanje.

— L —

Akcija za zvišanje stanarine v Trstu. Glasilo češkega železniškega uradništva prinaša v svoji zadnji številki ta članek:

Zadnjič smo potožili, kako draga, slaba in nezdruživa so stanovanja v Trstu — danes pa moramo povedati, kaj smo vse ukrenili vprico te trde stanovanjske mizerije.

Po prvi vrsti hočemo navesti sama dejstva. Naše društvo je takoj odposlalo ministerstvu odločen in razločen memorandum, obenem pa je predrezalo pri drugih železniških organizacijah v Trstu, da naj podobno napravijo. Našemu pozivu se je odzvala „Zveza jugoslovanskih železničarjev“ in pa krajevna skupna E.-B.-V. „Zvezi“ smo bili še posebej naročili, da naj pridobi za skupno akcijo „Železniško organizacijo“ v tržaški socialno-demokratski stranki.

Dobro. Krajevna skupina E.-B.-V. je res odposlala enak memorandum na Dunaj ko mi, odzvala se je našemu vabilu, da bi mi in ona napravili še eno, statistično podprto spomenico in jo izročili našemu ravnateljstvu, ki naj jo službenim potom odpošlje na Dunaj. Ta memorandum in potrebno statistiko smo izdelali mi, in naš predsednik je volil k ravnateljstvu deputacijo obstoječo iz naših in zastopnikov krajevne skupine E.-B.-V.

Tudi „Zveza“ je odposlala memorandum, enega sama, a enega pa še skupno z nami.

Tako smo takorekoč ministerstvo kar bombardirali s spomenicami.

Zdaj pa se je zgodilo nekaj naravnost neverjetnega.

To-le:

Na prijazno, pošteno vabilo „Zveze“ je odgovorila „Železničarska organizacija“ v socialno-demokratski stranki, da se ne pridružuje skupni akciji, da ne priznava nobene železničarske organizacije: samo ona je poklicana, da zastopa in brani interese železničarjev!

Tega kar verjeti nismo mogli, da bi bila „Železničarska organizacija“ v socialno-demokratski stranki tako neprevidna in tako malo — socialna! Pokazati smo si dali doletno pismo. In preprčali smo se, da lahkomišelnost in brezvestnost še nista izumrli.

Pa dobro. „Železničarska organizacija“ v socialno-demokratski stranki noče skupnosti v skupnih vprašanjih. Dokazala je, da je strankarska, politična, nestanovska, strankolomska ali krumirska organizacija!!

S tem bomo v bodoče računali, to si hočemo zapomniti!

Bomo že videli!

Za danes konstatiramo samo še to, da je ta strankarska organizacija v Trstu zdaj — osamljena in brez pomena. Z njo ne računamo nič več, niti lastni sicer strastni železničarski socialni demokratje ne marajo več in jo zapuščajo.

R. i. p.

Kakor si sama želi!

Naše društvo je, da še enkrat podčrtavamo, storilo vse, kar je bilo le mogoče storiti. Dobra volja, poštenost, odkritosrčnost — to nas je vodilo. Naša vest je čista.

Prepričani smo, da naša akcija ne bo brez vspeha!

Kaj pa to? Družba sv. Cirila in Metoda je razpečala lani od 1. januarja do 31. marca 210.800 narodnih kolekov, letos pa v isti dobi samo 114.000, torej 96.800 manj. Kaj pa to?!

Radi železniške nesreče pri Miljah so v predčerašnji seji zbornice poslancev posl. Mandić in tovariši uložili interpelacijo na ministra železnice.

Za orkestralni koncert, ki se bo vršil drevi v gledališni dvorani „Narod. doma“, so navadni sedeži že vsi razprodani. Na razpolago pa je še nekaj novih improviziranih sedežev. Kdor želi torej še dobiti sedež, naj se požuri še tekom dne, ker zvečer prilagajni ga težko več dobi.

Na razpolago je tudi še par lož.

Slov. lovsko društvo v Ljubljani bo imelo dne 24. aprila ob 3. uri popoldne v hotelu „Ilirija“ svoj III. redni občni zbor.

Po § 20. drevi je za sklepčnost občnega zbora potrebno, da je jedna tretjina členov navzočih ali vsaj veljavno zastopanih. Pooblastila so dopustna, vendar sme vsak člen na občnem zboru zastopati samo 5 odstotnih členov, in se mora izkazati z društveno izkaznico zastopanih členov. (Kdor nima izkaznice, naj da pooblaščenca položnico o plačani članarini.)

V slučaju, da na 3. uro popoldne sklicani občni zbor ne bo sklepčen, se bo vršil uro pozneje, torej ob 4. popoldne, v istih prostorih drugi občni zbor, ki bo sklepčen ne glede na število udeležencev.

Ker je v zadnjem času pristopilo k društvu mnogo členov s Koroškega, Primorskega in Štajerskega, bi bilo želeto, da bi bili slovenski lovci teh dežel tudi v odboru zastopani. Zato prav pristrčno vabimo vse slovenske lovce, izlasti pa one s Koroškega, Primorskega in Štajerskega, da se občnega zbora zanesljivo udeležijo in sicer v častnem številu. Saj je občni zbor edina prilika vsega leta, kjer si moremo lovci obrazložiti svoje težnje in želje. Pričakujemo pa tudi ostalih slovenskih lovcev, v prvi vrsti od Kranjcev kakor najbližjih, da ta dan pokažejo svojo zavednost. Komur je res lov pri srcu, kdor želi, da se slovensko lovstvo ojači in konsoliduje, ta ne ostane — doma. Odbor.

Praznovanje prvega majnika. Odbor „Nar. del. organizacije“ naznanja vsem tovarišem mesta in okolice kakor tudi ostalemu sl. slovenskemu občinstvu, da bo praznovala N. D. O. prvi majnik na slov. občinstvu dobro znanem travniku na Opčinah. Program in druge natančnosti se bo svoječasnno objavilo. Za danes naznanjamo, da so vozniki listki po znižani ceni 1 K tje in nazaj za vožnjo z električnim tramvajem na prodaje v „N. D. O.“, „Del. podp. društvu“ in v „Trž. podpornem in bralnem društvu“.

Jutri v nedeljo 17. t. m. vprizori Pevsko društvo „Zarja“ v Rojanu v prostorih „Konsumnega društva“, koncert s sodelovanjem vojaške godbe c. k. pešpolka št. 97. Vspored obstoji iz najmodernejših slovenskih skladb. Osebito se opozarja p. n. občinstvo na dr. G. Krekov „Tam na vrtni gredi“, čveterospev; A. Lajovčev „Napitnico“, mešan zbor, ki jo je pela Glasbena Matica iz Ljubljane l. 1905 v Trstu, in veliki mešani zbor E. Adamiča: „Deklica in ptič“, poklonil skladatelj pevskega društvu „Zarja“.

Kakor drugi del bo operna parodija v enem dejanju: „Parlament v deveti deželi“, delo znanega domačina gosp. V. Mirka.

Ker je vsopred skrbno izbran, da bo mogel zadovoljiti tudi razvajena pevska ušesa, upati je mnogoštevilne udeležbe od strani petja in zabave željnega občinstva, ki naj se svojo udeležbo vsopodbi „Zarjo“ k vspešnemu nadaljevanju v smeri, ki si jo je začrtalo pod vodstvom gosp. E. Adamiča.

Začetek ob 6. uri. Vstopnina 60 stot., sedeži 40 st. — Po koncertu bo ples do polnoči.

Tržaška mala kronika.

Radi javnega nasilja. Ivan Mikulič, star 30 let, iz Materije, brez službe in že izgnan iz Trsta, kjer je bil že 43-krat kaznovan, je bil predsojenjem aretiran v ulici Capitelli, kjer je razsajal in potem traktiral redarje s klobutami in brcami.

Tatvina, prestopke, proti izgonu, javno nasilje in vagabundazja itd. Včerajšno notico pod tem naslovom nam je popraviti v toliko, da je Vladimirja Griščanin-a zasledoval in vlovil Josip Škrinjar, stanujoč v Školjki sv. Petra (pod cesto) 77 stražar pri družbi za zapiranje vrat. Ta je ujel tatu, ki je imel pri sebi okoli 7 kg kave, ter ga izročil finančni straži.

Kupčevanje z živim mesom. Včeraj jutraj sta bila aretirana krošnjar Matej Chibereza, star 36 let iz Zadra, stanujoč v ul. Beccherie št. 42, in Avgust Zarè, star 25 let iz Trsta, mornar, stanujoč v ul. Cologna št. 2. Osumljena sta, da sta v svrhu prostitucije spravila v Dalmacijo šest deklet. Prvi je trdil, da je onim deklicam, ki jih pozna le po krstnem imenu, preskrbel v Splitu službo natakariče.

Koledar in vreme. — Danes: Turbij šk. — Jutri: 3. nedelja po Veliki noči. (Varstvo sv. Jožefa.)

Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 16° Cels. — Vreme včeraj: oblačno.

Vremenska napoved za Primorsko: Spremenljivo s posamičnimi padavinami. Zmerni vetrovi. Temperatura mila.

Književnost in umetnost

K orkestralnem koncertu dne 16. aprila 1910. A.) Beethoven in njegov vijolinski koncert op. št. 61. — *Simfonična pesem „Vltava“* je druga simfonična pesem v ciklu „Ma vlast“ (moja domovina) ter je najboljša, najlepša in najznamenitejša simfonična pesem mojstra Smetane. Ta simfonična pesem slika nam izvir reke Vltave, kako se širi in raste in kako konečno teče kakor mogočen veletok mimo zlate Prage in kraljevskega Višehrada, nadaljujoč svojo pot. — Prvi vir Vltave prinašajo flavte, naznačujoč valoviti nje tok, a k temu igrajo glasbi odsekane akorda v pp. Po nekoliko taktih začenjajo klarineti z godbeno melodijo, naznačujoč valovitost (drugi vir Vltave). Ti glasovi se združijo v eno celoto, nakar prevzema isti tema kvartet na lok, in prve gosli potem pa lesna harmonija prinaša glasbeno melodijo. Po nekoliko prehodih zadone fanfare rogov, ki naznačujejo lov v gozdu. Na to sledi polka, pri kateri se srce smeji veselja, naznačujoč kmečko svatbo. — Ravno Smetana je oni, ki je nivo polke povzdignil na dosedaj nepričakovano višino, ravno tako, kakor je pred njim to storil Chopin glede mazurke in poloneze. Po tej svatbi nam Smetana slika rajrusalk. Flavte in klarineti imajo pri tem karakt. figure, k čemur igra kvartet na lok harmonijo. Pozneje se k temu pridružujejo pihala s posebnim ritmom, na to pa flavte in klarineti, ki zopet prehajajo na glavni tema. — Vltava teče sedaj že mogočno, ter se bliža „Svatojankym proudom“. Tam namreč se peni Vltava skozi silne pečine se strašnim bobnenjem. To nam slika Smetana v pesni v ff, pri čemur nekoliko skupin orkestra zveni kakor da bi s sabo vkup trčile. Tu se razvije velik ff, nakar zazvenja mogočno d f zopet prvi glavni tema kot znak mogočno naraslega veletoka, ki se bliža Višehradu. Sedaj pa zavzema kraljevski motivi ponosnega Višehrada (vsa harmonija pihalov) v zaključnem ff, nakar se počasi vse umiri kot znak, da Vltava v mogočnem veletoku mirno nadaljuje svojo pot proti Severnemu morju. Skladba končuje z 2 akordi. —

Opera „Dalibor“, jedna najlepših oper Smetanovih, nam opeva žalostno usodo viteza Daliborja. Dalibor se je hotel maščevati za smrt svojega prijatelja Zdenka ter je opustošil grad. Za to je bil pogran od kralja Vladislava pred sodišče, kjer nastopa proti njemu Milada kakor tožiteljica. Dalibor se tako viteško brani, da vsplamti Milada v globoki ljubezni do njega, a on je bil obsojen v dosmrtno ječo. Ta kruta razsodba pa tako upliva na Milado, da se preobleče v mladeniča ter doseže od jetničarja, da sme iti k jetniku. Navzlic vsem možnim poskusom za osvoboditev Daliborja, ostajajo vsi napori Milade zaman: Dalibor ostaja v ječi. —

Prekrasna arija Milade v operi „Dalibor“, ki jo bo pela g.a. Nordgartova, slika nam neizmerno radost Milade na tem, da sme konečno ugledati viteza Daliborja in da ji bode možno ga brzo osvoboditi. —

D.) Polonaise od Laub-a.

Ferdinand Laub, rojen l. 1832 v Pragi, umrl l. 1875 v Gries-u pri Bolcanu na Tirolskem, je bil najslavnejši češki vijolinist ter je sprejel od svojega očeta, tudi izbornega vijolinista, najlepši navod za svojo bodočo slavno kariero. Koncertiral je po vsem svetu, bil je koncertni mojster v Weimaru in pozneje v Berlinu in konečno je odšel v Moskvo, kjer je bil profesor na konservatoriju. — Laub je bil virtuoz, toda tudi skladatelj. Elegični značaj v njegovih skladbah je znak njegovega mehkega slovenskega značaja. Komponiral je samo nekoliko skladb, med temi tudi toli priljubljeno polonezo. Ta poloneza kaže nam vso vrednost celokupne vijolinske tehnike v najlepši svetlobi ter je pristopna po svoji melodičnosti posluhu vsakega laika.

E.) Davorin Jenko in Vatroslav Lisinski.

Slovanski publiki je znan skladatelj Lisinski, sosebno pa Davorin Jenko, kateri poslednji nam je ustvaril himno „Naprej zastava slave“. Jenko je posvetil vse svoje moči bratskemu narodu srbskemu. Rojen je bil 10. 4. 1835 v Dvorjah na Gorenjskem, ter je od l. 1871 služboval kakor kapelnik v gledališču v Belemgradu. Največje Jenkovo delo je opereta „Vračar ali baba hrka“.

Lisinski je rodom Hrvat. Rodil se je 8. 7. 1819 v Zagrebu ter je umrl istotam dne 18. 5. 1854. Svoje študije si je izpolnil v umetnosti ljubeči Pragi. Lisinski je napisal opero „Ljubav i zloba“ ter pozneje tudi opero „Porin“, kjer občudujemo njegovo izredno originalnost ter zanimive ritmiške kombinacije. — Kakor Lisinski tako je tudi Jenko ugalsbil mnogo moških zborov, samospetov itd. — Ga Nordgartova zapoje od teh 2 skladateljev dve najlepši njihovi pesmic.

F.) Edvard Grieg in njegov Peer Gynt.

Edvard Grieg, najslavnejši Norški skladatelj, je bil rojen l. 1843 v Bergenu. — Največji upliv na njega je imela nanj v začetku romantična okolica Mendelssohna, Schumann-a in Chopina. Toda kmalu se je zgodil pri Griegu odločujoč obrat. Genijalni Norški skladatelj Nordraak ga je uvedel v bogatstvo norške narodne pesmi in on se je, navdušujoč se na krasnih melodijah narodnih pe-

smij. podal na novo pot, ki jo sedaj ubira po njem norska šola. Grieg je izrazita umetniška individualiteta.

Velik pesnik in očarajoč slikar razpoložen (Stimmung). Po prepričanju je z vso dušo postal pristaš narodne smeri v glasbi ter je obogatel norisko in v obče svetovno literaturo v prvi vrsti po instrumentalnih skladbah. Glasbeni karakteristiki njegove melodike, harmonike in ritmike je narodni značaj. Ta daje njegovim napevom svežost ter poseben čar, (karakterističen prehod s septime na quinto), harmoniji novost in smelost. Forma Griegova je plemenita in jasna.

1.) Peer Gynt je igrokaz od Ibsen-a, ki nam opisuje odisejajo junaka, ki je zapustil svojo domovino in nevesto ter se podal v tujino. Istotako imenovana suita Griegova se razdelja na štiri dele 1. jutranjo razpoloženje: lesna harmonija pričinja s tematom pastoralnega značaja, katerega ponavljajo instrumenti na lok. To se ponavlja nekolikrat ter stopa končno v f (vshajajoče sonce), potem pa zopet odzvenijo zvoki v pp.

2.) Azova smrt: tu prihaja v prvi vrsti v poštevt kvartet na lok in sicer zopet enakomerni štiriraktni tema, ki vedno močnejše doni do ff; potem pa postaja tišje in tišje, dokler popolnoma ne utihne. Ta tema ima melanholičen in žalosten značaj ter nam predstavlja zadnje trenutke umirajočega junaka.

3.) Anitrin ples: je mazurka, seveda v klasičnem stilu. Tudi tu se vrstijo enakomerni perijode.

4.) Na dvoru gorskega kralja: Začetek tvorijo pridružen korneti. Iz najnižjih nižav (kontrabasi, čeli in fagoti) zazvenijo v pp. spreminjajoča se ritmična figura. Sluti se nekaj groznega. Ta tema se potem ponavlja v višji oktavi že nekoliko jasnejše, dokler se ne pridruži končno ves orkester, ki je vedno glasnejši in glasnejši do ff. Prvi tema se sliši v najvišjih legah sem in tja, potem pa s par kratkimi udarci končuje vse. Skozi vso suito se vleče stopnjevanje od pp do ff, kar demonično učinkuje na nas.

G. Oberonska arija Webera.

Karl Marija pl. Weber, znameniti nemški skladatelj, je bil rojen dne 18. 12. 1786 v Eutinu v Holštajnskem ter je umrl že 5. 6. 1826 v Londonu. Največji vpliv nanj kakor skladatelja sta imela Haydn in Meyerbeer.

Že kakor štirinajstleten dečko je zložil eno opero. — Najbolj znane so njegove opere „Carostelec“, „Euryantha“ in zadnja njegova opera romantični „Oberon“. Weber je ustanovitelj romantične opere z vsemi njenimi prednostmi in napakami. Njegove opere imajo historično važnost, kajti imele so velik vpliv na umetnost poznejše dobe. Sosebno velikan Wagner je visoko čistal Weberjevo glasbo, ki je nanj imel največji vpliv, ter je Weberju v javnosti priboril ono odlično mesto, ki jo zasluži. — Godba Weberjeva se odlikuje po plemenitem zanosu in umetniškem taktu, sosebno pa po nežnem čutu za dramatični njen vpliv. To se sosebno spoznava v veliki oceanski ariji Recije v „Oberonu“, katero nam zapoje g. Nordgardova. — Pri tej velikanski, izredno globoko založeni ariji peva Recija, katera edina se je s svojim ljubimcem rešila iz potapljačice se ladje na kopno, strašno moč in silo oceana, ki ugonablja brez ozira vse, ter njegovo divno krasoto.

Dr. S.

Politeama Rossetti. Kratka operna sezona na tem gledališču se hoče zapečatiti s Puccinijevo glazbo. Mesto naznanjene Verdijeve „Traviate“ je prišla za „Bohème“ vrsta na drugo najslavnejše delo italijanskega mojstra, na „Tosco“. Opera, ki je sicer dobro koncipirana, zaostaja vendar v vrednosti za svojo prednico; razun nekaterih izrazitejših motivov in arij ji primanjkuje splošno tistih bujnih melodičnih poletov, ki dičijo Bohème. Zato pa je toliko bolj globoka v slikajočih momentih; spominjam n. pr. na zvršetak 1. dejanja, na začetek 3. itd.; istotako je bogatejša na iskanih in neiskanih akordovih kombinacijah.

V splošnem se nam pa usiljuje mnenje, da treba dati občinstvu duševno hrano gradatim, posebno če se reproducirajo proizvodi istega umetnika; „Tosca“ po „Bohème“ je manje primerna, nego bi bilo obratno.

Izvajanje je bilo poveljno; posebno orkester je bil popolnoma na mestu. O solistih pa bi se dalo razpravljati marsikaj; vsekakor bi bil izdatnejši Cavaradossi bolj prikladen, sicer pa je tudi g. Dardani v kljub svojem majhnemu glasu žel aplavze celó na odprtem odru, tako, da je moral znano arijo v 3. dejanju ponoviti. Ugajala je tudi primadona Siebanec, zlasti v višjih legah; krepak in gromč Scarpa je bil Costa, k njihovu uspehu je mnogo pripomogla lepa, premišljena igra. Druge manjše vloge so zadovoljile, ravno tako zbor. Gledališče je bilo jako dobro obiskano. Včeraj je bila pavza, danes v soboto, repriza.

Tržaška gledališča.

FENICE. Radi preobilice gradiva smo morali včeraj odložiti kratko oceno o novi Leharjevi opereti „Grof Luksemburški“. Danes naj na kratko povemo, da je Lehar pač že podal kaj boljšega. Opereta je šablonska po znanem dunajskem receptu.

Dva sladko-melodijozna valčka, spominjajoča malo preveč na „Veselo vdovo“ in par kupletov — in klavirski izveček je gotov. Tudi dejanje je revno in brez posebnega humora. Kar se tiče izvajanja treba pohvaliti g. Therenovo in g. Guttmanna, sicer se, zlasti glede petja, daje marsikaj oporekati. — Danes se opereta ponovi.

Društvene vesti.

Podružnica „Glasbene Matice“. Pouk v glasbeni teoriji se danes popoldne ne bo vršil. Redni pouk bo v sredo popoldne.

Telovadno društvo „Sokol“ v Trstu. Ker se popravlja telovadnica o d p a d e danes v soboto popoldne telovadba moškega in ženskega naraščaja in se vrši prihodnja telovadba za naraščaj prihodnjo sredo v veliki dvorani. — Telovadba za člane in članice se vrši prihodnji ponedeljek v veliki dvorani. Na zdar!

Nar. del. organizacija.

Odbor skupine N. D. O. — „Lloyd“ ima danes zvečer ob 8. uri sejo, da se konstituira. Seja se vrši v društvenih prostorih pri sv. Jakobu. Vsi odborniki, namestniki in zaupniki naj se zanesljivo udeležijo seje.

Javni skod v Šklednju sklicuje „Nar. delavska organizacija za drevi ob 8. uri zvečer v prostorih „Gospodarskega društva“. Dnevni red: Volitve v okrajno bolniško blagajno. Vabljeni so vsi, da se vdeležijo tega shoda, ki je za Slovence v Trstu in okolici velike važnosti.

Združena skupina sv. Marka in sv. Andreja. Podpisani naznanja tem potom tovarišem odbornikom in njih namestnikom, da se vrši danes, v soboto 16. t. m., redna seja ob 7. uri zvečer v prostorih N. D. O. pri sv. Jakobu. (Campo S. Giacomo) št. 5, I. nadst.

Tovariši odborniki! Udeležite se te seje polnoštevilno točno ob zgoraj navedeni uri, ker imamo marsikaj za nas delavce jako koristnega ukreniti. Zato pričakujem polnoštevilne udeležbe.

R. Pregarc, predsednik.

DAROVL

— K obrambnem skladu je pristopila podružnica CMD. v Rocolu, ter so v ta namen dosedaj prispeli po 5 K; gg. Vekoslav Biekar, Malvina Plaper, Kristina Gerdol, Matija Lah, Rado Lah, Josipina Lah, Justina Lah, Josip Lah, Jernej Mirc, Franc Mirc, Josip Coh, Matija Sever, Miha Grmek, Franc Kozlevčar, Antonija Sever, Franc Straus, Ivan Počkar.

— Otroški vrt v Rocolu se prav presrečno zahvaljuje gosp. Antonu Benčič z Rocola št. 781 za darovani nov kinematograf.

— Igralci domina v „Narodnem domu“ igrali za Cir. Met. podružn. v sv. Ivanu K 1.80.

Vesti iz Goriške.

x Deželno zemljišče na prodaj. Goriški deželni odbor prodaja deželno zemljišče (gozd) v Starigori, ki je lastnina deželne gluhonemnice.

Zemljišče meri v površju 1 ha. 30 a. in 77 m², t. j. približno tri „njive“. Kdor

Kmečka banka v Gorici

reg. zadruga z omej. jamstvom

sklicuje tem potom v zmislu čl. 59 zadrughnih pravil in v ved sklepa načelstva

redni letni obč. zbor

Isti se bo vršil v društvenih prostorih

v četrtek, 28. aprila ob 2. pop.

DNEVNI RED:

- 1) Poročilo načelstva.
- 2) Predložitev bilance za l. 1909.
- 3) Slučajnosti.

V slučaju nesklepčnosti občnega zbora ob določeni uri, vrši se eno uro kasneje občni zbor, ne glede na število navzočih članov in znesek deležev, ki so zastopani.

V Gorici, dne 15. aprila 1910.

Načelstvo „Kmečke banke“

regist. zadruga z omejenim jamstvom

Dr. Franko, predsednik.

Štev. 490.

Razglas.

Občinska hiša v Jelšanah št. 24 se bo dne 8. 5. 1910 na prostovoljni javni dražbi prodala.

Ker je ista v neposredni bližini župne cerkve, je jako pripravna za trgovino.

Pojasnila daje podpisano.

Županstvo občine Jelšane

dne 8. aprila 1910.

Župan: J. Valenčič.

MODERNO POHIŠTVO!

TRST

ULICA SV. KATARINE ŠT. 13

VOGAL ULICE V. BELLINI

Velika klobučarna G. Doplicher

Klobuki iz klobučevine prvih tovarn.
Specijaliteta: trdi angleški klobuki.
Emporij kap za potovanje in za šport.

TRST
 Corso št.
34.

Zaloga tu- in tuzem. vin, špirita, likerjev
in razprodaja na debelo in drobno

Jakob Perhanc, Trst

Via delle Acque 6, nasproti Caffè Centrale
Velik izbor francoskega šampanjca, penetih de-
certih italijanskih in avstro-ogrskih vin. Bordeaux
Burgunder, renskih vin, Mosella in Chianti. Rum,
konjak, razna šganja ter posebni pristoi tropinovec
slivovec in brinjevec. Izdelki I. vrste, došli iz do-
ličnih krajev. Vsaka naročba se takoj izvrši. Raz-
položila se po povzetju. — Oeniki na zahtevo iz-
franke. — Razprodaja od pol litra naprej.

V krojačnici Amalija Pod- gornik

Trst, ulica Farneto št. 40
odlikovani z diplomom na raz-
stavi malih obrti, izvršujejo se obleke
za gospe in sicer po zadnjih uzorcih
in pariškem kroju. Paletots, Blouses in
plesne obleke. Cene zmerne. Sprejmejo
se gospe v poduk proti mali odškodnini.

GOSTILNA

„Andemo de Natal“

TRST, Belvedere šte. 47
toči furlanska in dalmatinska vina kakor tudi
L vrste Puntigamsko pivo vedno sveže
Domača kuhinja. Cene zmerne.

Majcen Miloš .

mizar - Trst - ulica Leo šte. 2

priporoča slavnemu občinstvu
svojo mizarnico.
Izdeluje vsakovrstno, tudi
NAJFINEJŠE POHIŠTVO

Zaloga krompirja, zelja, česna, čebule in sladke
repe, August Zolija, Trst, ulica
dell' Olmo šte. 12.

UMETNI ZOBJE

Plombiranje zobov

**Izdiranje zobov brez
vsake bolečine**

Dr. J. Čermák || V. Tuscher

:: zobozdravnik :: koncesij. zobni tehnik

... TRST ...

ulica della Caserma št. 13, II, n.

HERCULES

zavaruje osebe :: brez
razlike vere, naroči-
nosti in stanu, katere
nis o na dan upla
mlaje od 10. ter starejše od 80. leta. — Vsako
zamore zavarovati sebe v korist drugega, oziroma
treto osebo v lastno korist in to brez zdravnišk.
pregleda. Vsa pojasnila daje za Goriško glavno
zastopstvo zadruga Hercules v Gorici ali pa tudi
Ravnateljstvo podporne zadruga
„HERCULES“ na Reki (Fiume).

Zastonj in poštne prosto
se razpošilja:

Domača knjižnica.

Seznan izbranih, najboljših del
slovenske literature in sve-
tovne literature v dobrih pre-
vodih. Ig. pl. Kleinmayr i Fed.
Bamberg, knjigarna v Ljubljani.

Avt. civilni zemljemerec

Kristjan Pertot

Ima svojo pisarno v Trstu v ulici della
Caserma šte. 5, II. nadstropje.

Priporoča se slavnemu občinstvu kot edini
slovenski zemljemerec.

Svoji k svojim!

Odlikovana krojačnica

Cene zmerne!

August Štular

Trst, Via delle Poste št. 12, I. nad.
(ZRAVEN GLAVNE POŠTE)

: Izvršuje vsakovrstne obleke :
najnovejše mode (od 50 Kron naprej)
in vsakovrstne uniforme.

Naročbe se izvršijo točno. Delo solidno

bi želel kupiti ta kompleks, naj vložiti pismo ponudbo na deželni odbor tekom tega meseca.

Najmanjši ponudek je določen na 1200 kron.

x O polomu laške banke „Popolare“ smo že opetovano poročali. Minolo sobota so končno pripeljali bančnega ravnatelja Izidorja Colle v goriške zapore. Prijeli so ga bili na otoku Krku.

Colle je premeten ptiček in kaj rad bi dihal zopet sveži zrak. Zato se dela blaznega; vendar mu vse to najbrže ne bo pomagalo. Laški klerikalni listi brižeje norce vsled tega in pišejo, da bo Colle najbrže prvi norec v novi deželni umobolnici, kjer da bo nekaj mesecev jedel šentandreške šparglje, a potem da ga Pajer posadi za ravnatelja na čelo kakšnega deželnega — denarnega zavoda.

Razpisana je služba za izpraznjeno mesto paznika v c. kr. moški kaznilnici v Gradiški. Prošnje je vložiti pri c. kr. ravnateljstvu omenjene kaznilnice do 24. t. m.

Vesti iz Istre.

Jubilej pevca. Iz Dekani: V nedeljo, dne 17. t. m. se bo vršila tu posebna slovesnost. Obhajal bo namreč tega dne petdesetletnico pevanja daleč na okoli znani naš navdušeni narodnjak in cerkveno-narodni pevec g. Josip Toškan, pok. Josipa. — Že leta 1860. se je namreč vpisal v tedanje „pesmarsko“ društvo, postal pozneje mnogoleten predsednik Čitalnice in pevskega društva „Zrinjski“ ter sodeloval na vseh narodnih veseljih in izletih kakor navdušen pevec. Nastopil je tudi na taborih v Kubežu (1869.) in v Dolini (1878.) in je še sedaj neumoren in navdušen, naroden in cekven pevec. Tem povodom se bo v nedeljo 17. t. m. vršila slovesna služba božja s „Tebe Boga hvalimo“. Glavno solistovsko vlogo pri maši bo pel — jubilar sam. Popoldne bo pa zabavni pevski večer, ki ga prirediteljski zbor Čitalnice in mešani pevski zbor v prostorih Čitalnice koj po 4. uri popoldne.

Pričakovati je posetov bližnjih ljubiteljev petja in prijateljev našega neomajno zvestega jubilarja Toškana, kateremu iz dna srca kličemo: Na mnoga leta!

Druge slovenske delele.

Slovensko brašno in izobraževalno društvo na Reki. — Reka: V nedeljo 10. t. m. se je vršil ustanovni občni zbor „Slovenskega brašnega in izobraževalnega društva na Reki“. Udeležba je bila nad vse pričakovane velika. Dvorana hotela „Sušak“ je bila polna Slovencev z Reke, Sušaka in okolice. Počastilo nas pa je s s svojo navzočnostjo, kar moramo posebno omenjati, tudi mnogo Hrvatov, zastopniki češke kolonije na Reki ter zastopniki ravnokar organiziranih opatijskih in voloskih Slovencev. — Predsednik pripravljalnega odbora je ob 4. uri otvoril zborovanje, pozdravil navzoče ter v jasnem in razločnem govoru označil namen slovenskega društva na Reki in njegovo delo v bodočnosti. Povdarjal je najprej njegov izobraževalni namen, potem pa posebno stremiljenje za gospodarsko osamosvojitvijo slovenskega življa na Reki. Na to so se oglašali mnogoštevilni govorniki izmed zborovalcev, ki so z navdušenjem pozdravljali mlado društvo in mu zagotavljali gnotne in moralne pomoči. V istem smislu govorili so tudi hrvaški govorniki in nam obljubljali pomoči in simpatije. Druga točka dnevnega reda je bilo tajnikovo poročilo o delovanju pripravljalnega odbora. Tajnik je v kratkih besedah razložil težko pot, ki jo je imel odbor, predno je mogel spraviti društvo pod streho in sklicati občni zbor. Najtežje je bilo z društvenimi prostori, vendar se je končno posrečilo najti dve lepi in za početek društva primerni sobi v sredini mesta. Tajnik je za svoje poročilo žel zahvalo in priznanje. Na to je bila volitev predsednika, osmih odbornikov, štirih namestnikov in dveh preglednikov. Z velikim navdušenjem je bil voljen predsednikom gosp. Dušan Vilhar, veletržec na Reki. Tudi drugi odborniki so bili živahno pozdravljeni. Ko so bile volitve končane, se je uradno delo shoda zaključilo, zborovalci pa so še dolgo živahno debatirali in se končno razšli z nadami, ki jih morda niso prinesli s seboj na shod. Sijajna udeležba in veliko zanimanje, posebno pa v delavskih krogih, je prepričalo vsakega, da bo društvo procvetalo in vspevalo v kulturne in gospodarske prostore reških Slovencev.

Upamo, da nam bo možno tekom jednega leta otvoriti majhno knjižnico, kar pa nam vspe le v tem slučaju, ako se nas bodo rojaki v domovini spominjali z darili dobrih knjig. — Pozivamo torej vse za slovensko stvar vnete rojake, da nas v tem oziru podpirajo. Saj smo tudi mi obmejni Slovenci!

Naslov „Slovenskega društva“ je: Reka, Via Alessandrina št. 6, I. nadst.

Binokostna veselica v svetovnoznani Postojnski jami. Na Binokostni ponedeljek dne 16. majnika t. l. se bo vršila v tem edinem čarobnem svetu običajna jamska veselica. Več godb in pevskih zborov bode koncertiralo v velikanskih podzemskih prostorih. Iz Trsta, Kormina, Ljubljane, Reke in Pole bodo vozili v Postojno posebni vlaki

po znatno znižanih cenah. Vsa jama bode slavnostno električno razsvetljena in vstopnina v jamo se je znižala za ta dan na 2 K.

MALI OGLASI

MALI OGLASI se računajo po 4 st. besedo. Masno tiskane besede se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina stane 40 stotink. Plača se takoj lns. oddelku.

Proda se po nizki ceni hiša z 2 nadstropji, 8 prostorov in klet, 200 kvad. m. zemlje. Pri hiši pitna voda. Lep prostor za gostilno ali prodajalno ješvin. Za obvestitev obrniti se je do Antona Kreševič, Sv. M. M. zgor. št. 10. 621

Proda se moderna spalna soba — ter razno drugo pohištvo. Mizar, Leo 2. 623

Gostilno s kuhinjo vred, imajoč od litra, se išče za mesec maj Posredovalci izključeni. Naslov pri upravnistvu „Edinosti“. 615

Na prodaj posestvo, hiša, vinograd, vrt z dvema vodnjakoma pripravno za vrtnarja. Več se poizve pri g. Ivanu Suban pri sv. Ivanu, gostilna „Na višavi“. 608

Jakob Škrinjar Trstenik-Greta št. 546 — toči izvrstno domače črno vino po 80 vinarjev liter. 614

Polagatelj parketov sprejme v trajno delo Ivan Primožič Reka (Kavarna Filme). 616

Novo hišo na Korzu v Gorici s pritličjem in nadstropjem, vsako štiri sobe, proda Lehan Peter, Šempeterska cesta 7. Gorica. 579

Odda se meblirana soba dvem gospodom ali pa tudi enemu pri slovenski družini v ulici Tivarnella 3, vrata 8. 603

Pozor! Napoljske testenine, bolonjski riž, salse s sicilijskega paradajza se prodajajo v ulici Farneto 3. 585

V ulici Arcata 7 proda se po izvanrednih cenah velika partija izgotovljenih oblek in hlač za delavce. Lastna krojačnica. 592

Velik izbor izdelanega perila, ovratnikov, zapetnic, srajc, nogavic in rokavic!

Žepne rute tucat od K 1.— dalje. Rokavice iz kože od K 2.50 dalje. Dežniki od K 2.50 — dalje.

Vse to se dobiva v novi prodajalni

Enrico Zerquenich

Trst, Passo S. Giovanni 2 (nasproti Novim obokom).

Podpisana priporoča svojo dobroznano gostilno „**Pri stari breskvi**“ v ulici Belvedere št. 17, kjer toči najboljši KRAŠKI TERAN, istrsko črno in vipavsko belo vino. Domača kuhinja. Postreže ob vsaki uri z mizlimi in gorkimi jedili. Postrežba točna. — Cene zmjerne.

Za obilen obisk se priporoča udana

Josipina Fišer, gostilničarka.

Ker sem prisiljen v kratkem se preseliti

prodajalo se bo vse blago, kakor batist, perkal, oksford, zefir, platno, panama, sukno, obleke, čevlji itd. itd.

po čudežno nizkih cenah.

: ulica Nuova št. 36 :

Trgovina posameznih partij

Sigmund Vamos

Na obroke! Velika izbira Na obroke!

izgotovljen. oblek za gospode in manuf. blaga

po jako zmernih cenah

JAKOB DUBINSKY, Trst, Barriera 34, II. n.

Agro-Merkur v Ljubljani

Uradni prostori Janez Trdinova ulica 8

Podružnica Trst, ul. Stadion 3. Skladišče in kleti v Ljubljani in Trstu

AGRO-MERKUR je trgovcem in gostilničarjem itd., zadrugam, društvom itd.

najboljši vir pri nakupovanju blaga.

Pozor! Umetna gnojila, galica, žveplo, krmila, semena, stroji in orodja

Pozor!

Vina

štajerska, istrska, dalmatinska, dolenska, goriška, vipavska, zajam. pristna

SIR-maslo! Žita-moka-olja itd.

AGRO-MERKUR preskrbi sploh vsako blago. **AGRO-MERKUR** kupuje vse pridelke in izdelke.

Cene najugodnejše! Postrežba točna!

ZAHTEVAJTE PRAVILA, CENIKE! PONUJAJTE SVOJE PRIDELKE!

Odprla se je zaloga dalmatinskega vina v ulici Giacinto Gallina št. 4. kjer se prodaja vino črno, opolo in belo. Postrežba na dom. Vino je najboljša vrsta. Za obilno udeležbo se priporoča Franjo Dvornik. 533

Gostilna Al Belvedere

ul. Belvedere št. 37

toči najboljša

bela in črna vlp. in črna dalm. vina.

Domača kuhinja, gorka in mrzla jedila vedno na CENE ZMERNE — razpolago. **POSTREŽBA TOČNA.**

Za obilen obisk se priporoča **Vekoslav Rebek.**

Ugodna prilika!

V veliki, fini žganjarni

na trgu pred Narodnim domom št. 1

(vogal ulice Ghega) je na razpolago.

Nov dohod ogromne partije marsale in vermoutha po K 1.60 liter.

Asti Spumante, Refošk, zagrebški Polinkovac in Sokol. — Posebne vrste: Ruse po najzmernejših cenah.

Izključno edini slovenski gostilničar

ki toči najboljše vino!

Kdor gleda svoje zdravje, mora iti v gostilno

J. Leban, ul. Salice, Trst

pod stopnicami, kjer toči dobro vipavsko po 72-64 stotink liter. Istrsko po 64—56 stotink liter.

Za obilen obisk se al. občinstvu priporoča **J. LEBAN.**

Veliki Kinematograf

„Colosseo“

Ul. Rossetti 4, vogal Giotto.

Sobota 16. in nedeljo 17. aprila 1910:

Veleinteresanten

©© vsposed ©©

I. prostori st. 30; Otraci in volaki 20.
II. prostori st. 20; Otraci in volaki 10.

Josip Stolf mizarski mojster, Trst, ulica Belvedere št. 8, izvršuje vsakovrstna mizarska dela.

Pristna vina vipsvako lastnega pridelka, istrsko in o poletnem času kraški teran, priporoča slavnemu občinstvu Franc Strancar, lastnik gostilne „Pri Vipavcu“ v ulici Industria, zraven ulice Giuliani. 375

Via delle Poste št. 6

vogal Via Nicolò Machiavelli

30%

Ker smo nakupili na Dunaju veliko partijo manufakturnega blaga, izdelanih oblek ter ženskih in moških čevljev, se ponuja slavnemu občinstvu prilika z znižanjem cen za 30%.

Via Poste 6, vogal via Nicolò Machiavelli.

„I- Giulio Reddersen -I-“

TRST, ulica Giosuè Carducci št. 23

TELEFON št. 813

Kirurško orodje, ortopedični aparati, Modere, umetne roke in noge, bergije, kili pas, elastični pasji in nogovice, elektroterapevtske priprave, aparati za inhalacije.

SHLADIŠČE potrebščin za kirurško in zobozdravniško uporabo. Potrebščine iz guma in neprodnežne.

Ivan Godina

stavnbi klepar

TRST - ulica Scussa št. 3 - TRST

Izvršuje vsakovrstna v to stroko spadajoča dela: kator n. pr. stavba, pomorska in obrtna. Poprave iz handona, cinka, medena, bakra itd.

se izvršujejo točno in solidno.

KOPELJI IN SESALKE PO NAROČILU. — Pročaja kuhinjskih in kmetijskih potrebščin i. t. d.

vse to po najnižjih cenah.

Kdor hoče dober zajutrek

naj se oglasi pri

Antonu Ivančič-u, Trst

ulica della Stazione št. 13

kjer dobi gnjat, salami, sir in razne slanine kakor tudi raznovrstna vina in vedno sveže

Dreherjevo pivo.

Zaloga ovsa

klaje, detelje in korobačev

po zmernih cenah

Trst, ulica Belvedere št. 19 in

ulica del Bosco št. 14.

ZOBOZDRAVNIŠKI AMBULATORIJ

Dr. Viktor Bandel

Trst, ulica San Giovanni 7, I. nads.

po 9. do 1. in od 3. do 6.

V odlik. prodajal. obuvala

„Calzoleria Triestina“

Trst, ulica Giosuè Carducci 21

prej Torrente), dobi se poleg raznih finih čevljev za gospode in gospe sledeče obuvalo po najzmernejših cenah in sicer:

(Moški čevlji iz usnja Boxcalf (za povezati) Kron 9.60
Boxcalf (z elastiko) „ 9.60
Boxcalf Derby „ 10.—
Boxcalf zap. Triumph „ 10.—

Ravno taki čevlji za dečke 1 krono manj. Vsaki par je iz najfinejšega usnja. **DELO SOLIDNO.**

Umetni : fotografični

ateljè

pri sv. Jakabu - TRST. pri sv. Jakabu - TRST.

ulica Rivo št. 42 (pritličje)

Izvršuje vsako fotografsko delo, kakor tudi razglede, posnetke, notranjost lokalov, porcelanaste plošče za vsakovrstne spomenike itd. itd. itd.

Posebnost : Povečanje vsakatero fotografije.

Radi udobnosti P. N. naročnikov sprejema naročbe in jih izvršuje na domu, eventualno tudi zunaj mesta.